

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

חיי שרה

השליחות היחידה שנותרה - קבלת פני משיח צדקנו בפועל ממש

שיחות קודש

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מוקדש להתגלותו המיידית לעיני בשר של
כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח שליט"א
למטה מעשרה טפחים ומתוך חיים נצחיים
ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו תיכף ומיד ממש

*

לעילוי נשמת

מרת עדי מלכה ציפע ב"ר אפרים פישל ע"ה אפשטיין

נפטרה ביום כ"ט טבת ה'תשפ"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י משפחתה שיחיו

*

הי' שותף בהפצת "דבר מלכות"

לחשיג השיחות, להקדשות ולפרטים נוספים טל': 753-6844 (718)

הוכן לדפוס ע"י

יוסף יצחק הלוי בן אסתר שיינדל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

כתובתנו באינטרנט: <http://www.torah4blind.org>

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תשנ"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחות הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלמה".

מעין חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט נגונים: שתי חוברות על הניגונים שנגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים ה'תנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

משיחות ש"פ חיי שרה, כ"ה מרחשון, מבה"ח כסלו, ה'תשנ"ב

– פתיחת כינוס השלוחים העולמי –

– תרגום מאידית –

הודעת חז"ל שכבר, "כלו כל הקיצין", וההודעה של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכבר עשו תשובה גם כן, עד שכבר סיימו את כל עניני העבודה (אפילו "לצחצח את הכפתורים"⁴), ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו – הרי העבודה והשלחות עכשיו היא: להיות מוכנים בפועל לקבלת פני משיח צדקנו בפועל ממנו!

מזה מובן, שהמטרה של כינוס השלוחים העולמי הנוכחי מתבטאת בנקודה זו: להתדבר ביחד ולקבל החלטות טובות על מנת לקיימן בפועל, כיצד לבצע את השליחות המיוחדת של הזמן שלנו: קבלת פני משיח צדקנו.

ב. השייכות של עבודת השליחות (של השלוחים שנתאספו לכינוס השלוחים העולמי) עם משיח צדקנו – תובן בהסברת שייכותו של משיח עצמו עם ענין וגדר השליחות בכלל:

על הפסוק³, "שלח נא ביד תשלח" (שאמר משה להקב"ה כשהקב"ה שלחו להוציא את בני ישראל ממצרים) אומרים חז"ל⁴: "אמר (משה) לפניו, רבש"ע, שלח נא ביד תשלח – ביד משיח שהוא עתיד לגלות". ועפ"ז יש לומר, שבמשיח יש גדר של שליח ע"פ תורה. משיח הוא

א. בעמדנו בהתחלתו ובפתיחתו של כינוס השלוחים העולמי – השלוחים שי של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, בכל מרחבי תבל, בארבע כנפות הארץ – צריך להזכיר, בראש ובראשונה, את היסוד, ולבטא את התפקיד של השלוחים בדורנו זה בכלל, ובמיוחד – החידוש שנתוסף במיוחד בזמן האחרון בעבודת השליחות: לקבל פני משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלמה.

כמדובר כמ"פ, שנוסף על הנקודה המשותפת בכללות עבודת השליחות של בני-ישראל בכלל, כשלוחיו של הקב"ה, שהיא "אני נבראתי לשמש את קוניי", ובפרט השלוחים של נשיא דורנו – אשר נקודת השליחות הזאת משותפת ושווה בכל הזמנים – מתוסף מזמן לזמן חידוש בשליחות, שליחות מיוחדת, שהיא חודרת את כל עניני השליחות והיא נעשית ה"שער" שעל ידו "עולים" כל עניני השליחות; ועאכ"כ בנדו"ד – שזהו חידוש כללי ועיקרי, שאינו רק עוד פרט (או כלל) בשליחות, אלא הוא עיקר וענין כללי ביותר, ועד שהוא הענין הכי כללי בתורה – הכנה לביאת משיח צדקנו – שמקיף את כל הנקודות והפרטים של עבודת השליחות.

וכפי שכבר דובר פעמים רבות (ובפרט בחודשים והשבועות האחרונים): ע"פ

(3) סנהדרין צז, ב.

(4) ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.

(5) שמות ד, יג.

(6) מדרש לקח טוב עה"פ. וראה פדר"א פ"מ:

ביד אותו איש שאתה עתיד לשלוח כו' שנאמר הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא גו' (מבשר הגאולה). וראה לקו"ש ח"א ע' 8 הערות 2-3.

(1) משנה וברייתא סוף קידושין.

(2) ראה סה"ש קין ה'ש"ת ע' 22. וש"נ. תש"ד ע' 105. לקו"ד ח"ד תשמו, ב. (וראה סה"מ תש"ח ע' 240).

„הוא גואל ראשון (בגאולת מצרים) הוא גואל אחרון“ (בגאולה העתידה).

וזה היתה כוונת משה בבקשתו „שלח נא ביד תשלח“ (אע"פ שידע שהקב"ה יודע שהוא עתיד לשלוח אח"כ את משיח) – לקשר את ה„גואל ראשון“ עם ה„גואל אחרון“, שגם הגאולה הראשונה (ממצרים) תהי' קשורה עם „ביד תשלח“ (משיח), וגם הגאולה האחרונה תהי' קשורה עם משה („גואל ראשון“).

כלומר, אע"פ¹² שמשח ומשיח הם שני אנשים שונים (ומשה הוא משבט לוי ומשיח משבט יהודה (בית דוד)), והם מהווים שני ענינים נפרדים, הם מתקשרים ומתאחדים זה עם זה, כדלקמן (סעיף ט).

ג. הענין יובן בהקדמת הביאור בכללות גדר השליחות בתורה, החל מהשליחות הראשונה שמסופרת בתורה (ובאריכות הפרטים)¹³ בפרשתנו¹⁴ – השליחות ששלח אברהם את אליעזר למצוא ולעשות שידוך עבור יצחק בנו, ואיך שאליעזר ביצע אח"כ בפועל את שליחותו – בשידוך יצחק ורבקה.

ויש מקום לחקור בגדר ובדין (השליחות של) אליעזר בקיום דברי אברהם אליו¹⁵, „ולקחת אשה לבני ליצחק“¹⁶. שיש לפרש את זה

השליח („שלח . . תשלח“) של הקב"ה לגאול את ישראל.

הטעם בפשטות למה ביקש זאת משה, הוא, כפרש"י על הפסוק: „ביד אחר שתדע לשלוח, שאין סופי להכניסם לארץ ולהיות גואלם לעתיד, יש לך שלוחים הרבה“: הואיל ובלאו הכי לא ישלח הקב"ה את משה „להכניסם לארץ ולהיות גואלם לעתיד“, אלא ישלח שליח אחר (משיח), שישלח את משיח להיות גואלם של ישראל גם ממצרים.

אבל צריך להבין: ודאי הבין משה – ובפרט שהוא הי' שלימות החכמה דקדושה¹⁷ (ו„משה קיבל תורה מסיני“¹⁸) – שהקב"ה עצמו ידע שהוא עתיד לשלוח את משיח (ולא את משה) לגאול את ישראל לעתיד, ובכל זאת בחר במשה כשליח לגאול את ישראל ממצרים; מדוע אם כן ביקש משה „שלח נא ביד תשלח“?

ולאידך גיסא: מאחר שמשח (חכמה דקדושה) ביקש והציע זאת, מובן שכך זה ע"פ חכמה דקדושה בתכלית השלימות שלה; א"כ למה לא נתקבלה בקשתו?

ויש לומר, שהיא הנותנת: היות שזו בקשה והצעה של משה רבינו (והובאה בתורת אמת ותורה הנצחית¹⁹), היא אכן נתקיימה בפועל – שאותו שליח שהקב"ה שלח לגאול את ישראל ממצרים (משה), אותו עצמו הוא שולח לגאול את ישראל לעתיד – כפי שנאמר במדרש²⁰, שמשח

לעילוי נשמת
הרה"ח הרה"ת אי"א
ר' מנחם מענדל ע"ה
בן הרה"ח הרה"ת ר' אלחנן דובער הי"ד
מאראזאוו

מקושר לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ
וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מה"מ
נולד בעיר ליובאוויטש
זכה לגור ולקבל קירובים
בבית כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בעיר רוסטוב
למד מתוך מסירת נפש בישיבת תו"ת במחלת
שימש כשו"ב
הי' ממייסדי ושימש בתור מנהל ומשפיע
במתיבתא ובית מדרש במוסד חינוך אהלי תורה
וזכה להשפיע לאלפי תלמידים
בהתוועדויותיו הרבות
הכניס רוח חסידית ושמחה לרבים משומעיו
גידל משפחתו לחסידות ולהתקשרות
והרבה מהם שלוחים בכל קצוי תבל
נפטר בשיבה טובה ר"ח שבט ה'תשע"ח
ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

(12) ראה גם אוה"ח ויחי מט, יא. לקו"ש ח"א שם.

(13) ראה גם שיחת ש"פ חיי שרה תשמ"ט (סה"ש ח"א ע' 58 ואילך). תש"נ (סה"ש ח"א ע' 130 ואילך).

(14) כד, ב ואילך.

(15) שם, ד.

(16) וראה פנים יפות וס' המקנה שבעה ערה¹⁸, שאברהם שלח את אליעזר בתור שליחו של יצחק שהי' גדול (וראה קידושין מה, ב). ואף לדעת הפוסקים (רמ"א אה"ע ס"ו בשם הגהות

(7) דאף שבקשת משה לא נתקבלה בפועל (אבל ראה לקמן בפנים), אין זה שולל דברי משה שמשח הוא שליח לגאול את ישראל לעתיד.

(8) ראה לקו"ש ח"ו ע' 244 ואילך. וש"נ.

(9) אבות פ"א מ"א.

(10) ראה תניא רפ"ז, ובכ"מ.

(11) ראה שמו"ר פ"ב, ד, שם, ו. וזח"א רנג, א. ש' הפוסקים פ' ויחי. תו"א משפטים עה, ב.

בכמה אופנים, ומהם¹⁷: (א) „אליעזר

מרדכי) דאין שליח קידושין עושה שליח, הרי זה: (א) רק לדיעה אחת ותקנה בעלמא. וצ"ע אם כן הוא (אצל האבות) לפני מ"ת. (ב) אליעזר ה' עבדו של אברהם שהוא כגופו (ולא כמו שליח), ומצד זה ה' יכול לקדש רבקה, ראה מפרשים שבהערה 18. (17) הבא לקמן הוא ע"פ פירוש התוס' שבהערה 19, ופירוש המדרשים ומפרשי התורה – שאליעזר קידש את רבקה ליצחק, והיא נעשית ארוסה* (מדרש אגדה עה"פ (פרשתנו שם, כב) ויקח האיש נזם זהב. לקח טוב עה"פ (שם, נג) ויוצא העבד. תוס' (הדר וקנים) עה"פ (שם, יו"ד) ויקח העבד עשרה גמלים), או גם נשואה (ראה פדריא פט"ז וברד"ל אות לב. ספורנו עה"פ (שם, סא) ויקח העבד את רבקה. ועוד).

[ולפי פירוש זה – יש לומר, דזה שאליעזר שם „שני צמידים על ידי“ (שם, כב), הוא בהתאם להמנהג** לקדש בטבעת***. וראה מדרש אגדה שם, ש„נזם זהב – הוא ה' קידושין, ושני צמידים על ידי' שהם מאתים וחמשים, המאתים כנגד כתובת בתולות והחמשים תוספת“].

אבל בכמה מדרשים ומפרשים משמע שלא קידשה אלא הביאה ליצחק ורק אח"כ נתקדשה לו (ראה פדריא שם לדעת ר"י. וראה לקו"ש חט"ו ע' 165 הערה 22; ע' 168 הערה 33).

(*) ראה בתוס' הנ"ל שבמסכת כלה (רפ"א) דמיייתי קרא דזיברכו את רבקה (פרשתנו שם, ט) איכא למימר דהתם ברכת אירוסין (אבל ראה הערה 24).

(**) רמ"א אה"ע ר"ס כז (ושם: „ויש להם טעם בתיקוני זהר“, ראה תיקוני ריש תיקון ה' (יט, א). תי' י' (כה, ריש ע"ב). תי' כא (נה, ב)). חזיון מצוה תקנב (וראה בס' אוצר חילוף מנהגים בין בני בבל לבני א"י (הובא גם ביש"ש ב"ק בסופה) דמנהג א"י לקדש בטבעת משא"כ בבבל). – הביאור בזה ע"פ הלכה, ראה צפני' לדמביס הל' אישות רפ"ג. ס' המנהג סי' נ ס"א (הובא בשער הכולל פל"ה אות ג). – וראה בארוכה שיחת שי"פ בלק תשד"מ.

(***) וע"ד מה שמצינו ביהודה ותמר – שנתן לה חותמת (וישב לח, יח) „וקדשה בטבעת“ (דעת זקנים מבעה"ת עה"פ. וכ"ה בתוספות – הדר זקנים. מושב זקנים עה"ת. וראה לקו"ש חט"ו ע' 337 ואילך).

שליח ה"י" לקידושין¹⁸ (כדאיתא בתוספות¹⁹), ש„שלוח²⁰ של אדם כמותו“²¹. [וגם בגדר השליח עצמו יש כמה דרגות, כידוע²²; מעשה השליח הוא כמעשה המשלח; יתירה מזה, גם כח העשי' של השליח הוא כמותו דהמשלח; ועוד יותר – כל כולו של השליח הוא כמותו דהמשלח; עד „כמותו (דהמשלח) ממש“²³]. (ב) אליעזר ה' בגדר שדכן,

(18) ואף שאליעזר ה' עבד, ואין עבד נעשה שליח לקידושין לפי שאינו בתורת גיטין וקידושין (רמב"ם הל' אישות פ"ג ה"ו. טושו"ע אהע"ז סל"ה ס"ו) – י"ל בפשטות, שלפני מ"ת ה' אפשר למנות גם עבד לשליח (כיון שלא ה' אז „תורת קידושין“, ראה רמב"ם ריש הל' אישות). ובמנחה בלולה ופי' מהר"א עה"ת פרשתנו שם ועוד, שאברהם שיחרר אליעזר ולכן נעשה שליח לקידושין.

עוד ביאור בזה – בפנים יפות פרשתנו שם, ב; המקנה לקידושין מא, ב [ושם, שדין הנ"ל שאין עבד נעשה שליח לקידושין הוא רק בנוגע לאדם אחר אבל עבדו של המקדש שאני ויכול לקדש ע"י עבדו לא מתורת שליחות אלא דהוי כגופו, ד"ד עבד כיד רבו" (ב"מ צו, סע"א. ושו"ג). וראה עד"ז ברד"ל לפדריא פט"ז אות לב בהג"ה (ו). ועוד.

(19) ד"ה שנאמר – כתובות ז, ב.
(20) משנה ברכות לד, ב. קידושין מא, ב. וש"נ.

(21) ואף שענין השליחות שייך דוקא בישראל, „מה אתם בני ברית אף שלוחכם בני ברית“ (קידושין שם. וש"נ) – י"ל שקודם מ"ת ה' שייך שליחות גם באוה"ע וע"י אוה"ע (ובנדוד"ד – שליחות אברהם ע"י אליעזר), ובפרט שאליעזר ה' „זקן ביתו המושל בכל אשר לו“, „דולה ומשקה מתורת רבו“ (כדלקמן בפנים). ועוד ועיקר – שאליעזר ה' עבדו של אברהם, שהוא כגופו (וראה הערה 18).

(22) ראה לקח טוב (להר"י ענגיל) כלל א. וראה שו"ע אדה"ז או"ח סרס"ג סכ"ה בקו"א. וראה לקו"ש ח"ט ע' 323 ואילך. ח"ב ע' 148 ואילך. ח"כ ע' 303. סה"ש תש"נ ח"א ע' 133 ואילך. סה"ש תנש"א ח"א ע' 152.

(23) כ"ה הלשון בתשובות הריב"ש סרכ"ח. לקו"ת ויקרא א, ג.

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת אי"א
ר' יקותיאל מנחם ע"ה
ב"ר שרגא שליט"א

ראפ

חסיד ומקושר בכל נימי נפשו

לכ"ק אדמו"ר מה"מ

משגיח ומשפיע

בישיבת תומכי תמימים

ליובאוויטש המרכזית 770

ניהל הבית חב"ד

בנמלי התעופה

ובחברת "אל על" במיוחד

וזכה שהרבי שלח המצות ע"י

ואמר עליו "אונזער יקותיאל"

נואם קבוע בסיומי הרמב"ם ב-770

והדפיסם ב"תקות מנחם"

ניהל "ועד המחנכים"

פעל במרץ בעניני שלימות הארץ

ראש מטה שירה וזמרה

לקבלת פני משיח צדקנו

קירב רבים אל רבנו ובדרכי נועם

השאיר דור ישרים יבורך

הולכים בדרכי רבותינו נשיאנו

נקטף בתאונת דרכים

ביום השני לפ' "וקם שבט מישראל"

י"ב תמוז ה'תשע"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י ידידיו

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

ישראל וקוב"ה [ובפרט על-ידי שמקבלים גם את ההחלטה הטובה ללמוד את כל ספר תורה אור ולקוטי תורה כל חלקיהם עד סיומם. שע"י לימוד התורה בענינים אלו, ממהרים עוד יותר את ההמשכה בפועל], עד לאופן שנקבה תסובב גבר, הקב"ה עצמו מודה כביכול לישראל, לכאורה מישראל ולכלל ישראל, על עבודתם (אפילו אם לא היתה בתכלית השלימות), והוא מוליך את כל ישראל לארץ הקודש, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לבית המקדש השלישי, ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש.

למצוא אשה ליצחק (לא כשליח לקידושין²⁴), או אפילו שדכן לקדשה – שאע"פ שגם שדכן בכוונה לקדש²⁵, אין זה אותו כח כמו שליח, שהוא „כמותו“ דהמשלח, מה שאין כן בנוגע לשדכן אין אומרים²⁶ שדכן של אדם כמותו, ואדרבה – שדכן הוא בפירוש לא כמותו, אלא כאדם אחר שעושה טובה לשני (כפי שרואים במנהג העולם).

יש סברא לומר, שאליעזר לא הי' כשליח של אברהם שהוא כמותו, אלא כמציאות נפרדת (כשדכן) – כפי שמשמע (בענין השידוך של יצחק גופא) מזה שאליעזר „הי' ²⁷ מחזר למצוא עילה שיאמר לו לאברהם לפנות אליו להשיאו בתו, אמר לו אברהם בני ברוך ואתה ארור, ואין ארור מדבק²⁸ בברוך²⁹. [ובפרט שבסיפור הדברים מודגש ובאריכות איך אליעזר עצמו הי' צריך להשתדל כדי למצוא את השידוך המתאים ליצחק; אליעזר הי' צריך להתפלל בעצמו לה', ולברר בעצמו ולעשות סימן על זה

ויש לומר, שדבר זה (שאליעזר הי' שליח) מובן גם ממה שכתוב³⁰ „ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדוניו וילך וכל טוב אדוניו בידו“, כפי שהמפרשים מבארים³¹, שאליעזר החזיק ברשותו („בידו“) „כל טוב אדוניו“, והי' יכול לעשות בזה כרצונו (ולא נזקק לנתינת רשות על כך), כפי שנאמר קודם לכן „המושל בכל אשר לו“.

[ואפילו לפי הפירוש (המובא

(24) כדמשמע גם לפי מה שמסיים בתוס' כתובות שם ש„נראה דאסמכתא בעלמא היא כו' ולא איירי פשטי דקרא בברכת אירוסין“ (וכן מפורש במס' כלה רבתי פ"א).

(25) ראה שו"ע אה"ע שם ס"ד.

(26) וראה שו"ע שם „אפילו לא מינוהו שליח בהדיא אלא שגילה דעתו שהוא חפץ באשה פלונית וא"ל לשדכה לו והלך השדכן וקדשה לו בלא מינוי שליחות הרי זו מקודשת“.

(27) רש"י פרשתנו כד, לט, מב"ר שם פנ"ט, ט. יל"ש הושע רמז יב.

(28) דענין הנישואין הוא ש„דבק באשתו והיו לבשר אחד“ (בראשית ב, כד), שדוגמתו בענין השליחות – „שלוחו של אדם כמותו (ממש)“.

(29) ולהעיר גם מטענת אברהם (לך לך טו, ב"ג) „מה תתן לי ואנכי הולך עירי וכן משק ביתי הוא דמשק אליעזר גו', הן לי לא נתתה וזרע והנה בן ביתי יורש אותי“ (לא למעליותא).

(30) פרשתנו שם, ג"ד.

(31) שם, ב.

(32) יומא כח, ב.

(33) שם. הובא בפרש"י לך לך טו, ב.

(34) וכפי שפתח (כפתיחת דבר סגור) אליעזר

את דבריו בבואו לבית רבקה – „עבד אברהם אנכי“ (פרשתנו שם, לד).

(35) תנחומא צו יג (הובא בפרש"י בהעלותך יב, ח). ספרי (הובא בפרש"י) דברים א, ז. ב"ר

פט"ז, ג. – ובשבועות מז, ב: עבד מלך כמלך.

(36) פרשתנו שם, יו"ד.

(37) רמב"ן, ספורנו, חזקוני. ועוד.

ברש"י³⁸), ש"שטר מתנה כתב ליצחק על כל אשר לו, כדי שיקפצו לשלוח לו בתם" - הרי אברהם מסר את שטר המתנה לרשותו של אליעזר, באופן שיש לו הכח לקרעו וכיו"ב, כך ש"כל אשר לו" (של אברהם) ה" ברשותו אליעזר].

דלכאורה, איך ה" יכול אברהם למסור "כל אשר לו" לאדם³⁹ שעליו יכול להיות ספק מה הוא יעשה בזה⁴⁰? מזה מוכח, שאליעזר ה" מסור לגמרי לאברהם (בהיותו עבדו), ולכן גם כאשר שלחו לעשות את השידוך עבור יצחק - הוא ה" (לא כשדכן, שהוא מציאות לעצמו, אלא) בבחינת שליח, שכל מציאותו היא מציאות המשלח. ולכן ה" אברהם יכול להשאיר ברשותו "כל אשר לו" בלי שום ספק בדבר⁴¹.

ד. הביאור בזה יובן בהקדמת שאלה נוספת - "קלאץ קשיא" - על זה ש"שטר מתנה כתב ליצחק על כל אשר לו, כדי שיקפצו לשלוח לו בתם":

אפילו בנוגע למצות הצדקה (וכיו"ב) הדין הוא⁴², ש"לעולם לא יקדיש אדם ולא יחרים כל נכסיו, והעושה כן עובר על דעת הכתוב, שהרי הוא אומר⁴³ מכל אשר לו ולא כל אשר לו כו". איך יתכן אפוא שאברהם מסר "כל אשר לו" ליצחק⁴⁴ (אפילו אם ה" מוסר לו זאת כבר אז בירושה⁴⁵, גם אז לא ה" הדבר מובן⁴⁶, עאכ"כ שזה ה" "כדי שיקפצו לשלוח לו בתם", ובפרט שגם אם לא ה" מוסר את "כל אשר לו", אלא רק רוב, ה" די בכך, בהיותו עשיר גדול ביותר, לגרום ש"יקפצו לשלוח לו בתם"). ובפרט שאברהם ה" אז בן ק"מ שנה, וחי אח"כ עוד כמה וכמה שנים (ל"ה שנה), וממילא ה" זקוק לנכסים עבור עצמו ועבור בני ביתו כו' (ובפרט לאחר ש"ויוסף אברהם ויקח אשה גו' ותלד לו גו'⁴⁷).

בפנימיות הענינים אפשר ה" לבאר

(42) רמב"ם סוף הל' ערכין ותרמים. וראה הל' דעות פ"ה ה"ב. הל' מתנות עניים פ"ז ה"ה. ובכ"מ.

(43) בחוקותי כו, כה.

(44) ראה משכיל לדוד כאן, שההכרח לפרש"י שנתן לו שטר מתנה - הוא, דאאפ"ל שאברהם "מסר כל אשר לו ביד העבד ונשאר ביתו ריקן".

(45) כדאיתא בפרד"א פט"ז (וראה רד"ל שם). משא"כ לשון רש"י הוא, "שטר מתנה".

(46) משא"כ מה שנאמר בסוף ימי חיי אברהם "ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק" (פרשתנו כה, ה), שהוריש לבנו יצחק, "כל אשר לו" (וראה השק"ט בזה ברמב"ן ובמפרשי רש"י כאן ההוספה ב"ויתן אברהם גו' לגבי מש"נ כאן "ויתן לו את כל אשר לו" בשטר מתנה. וע"פ המבואר לקמן בפנים, יש להוסיף ביאור בההפרש בין ב' הפסוקים, שבפסוק ראשון נתן לו "כל אשר לו" בשטר מתנה בגלל הנישואין של יצחק ורבקה, ובפסוק שני נתן לו "כל אשר לו" בתורת ירושה. ואכ"מ).

(47) פרשתנו כה, א ואילך.

לקבלת משיח צדקנו.

וכמודגש בנושא הכינוס - "כל ימי חיך להביא לימות המשיח"¹¹¹: כל עניני העבודה (בכל ימי חיך, ובכל יום עצמו - בכל פרטי ושעות היום) צריכים להיות חדורים ב"להביא לימות המשיח". לא רק "לרבות" (כפי שכתוב בכמה מקומות), שהוא (השליח) עומד ומחכה שמשיח יבוא ואז הוא יטול חלק בזה ויהנה מזה וכו', אלא - "להביא", הוא עושה כל התלוי בו כדי להביא "לימות המשיח" לשון רבים, לא רק ההתחלה של יום אחד, אלא של ימות (לשון רבים) - ימות המשיח (לא רק כאשר המשיח הוא, בחזקת משיח¹¹², אלא כל ימות המשיח - גם השלימות של "משיח ודאי"¹¹³ וכו').

והכוונה בפשטות היא - שמכינוס השלוחים צריכים לבוא ולהביא החלטות טובות כיצד כל שליח צריך להתכונן בעצמו ולהכין את כל היהודים במקומו ובעירו וכו' לקבלת פני משיח צדקנו, ע"י שהוא מסביר את ענינו של משיח, כמבואר בתשוב"כ ובתושב"ע פ, באופן המתקבל אצל כל אחד ואחד לפי שכלו והבנתו, כולל במיוחד - ע"י לימוד עניני משיח וגאולה, ובפרט באופן של חכמה בינה ודעת.

והיות שזוהי העבודה בזמן הזה, הרי מובן שזה שייך לכא"א מישראל, בלי יוצא מן הכלל.

טו. ויהי רצון, שע"י שכל שליח ימלא את תפקידו בשלימות בכל עשר כחות הנפש, ובפרט שכל השלוחים יתאחדו ויכנסו בזה - יביאו תיכף ומיד ממש את (הגילוי ושלמות של) השליח העיקרי והאמיתי, יחד עם גילוי עשר

הכוחות שלו - "שלח נא ביד תשלח", השליח שבדורנו - כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו - וכפי שה" בדור שלפניו, שכ"ק מו"ח אדמו"ר נתאחד עם אביו, אשר הוא ה" בנו יחידו, כך שיש את השלימות של כל "שבעה קני המנורה", כל השבעה דורות.

ועוד ועיקר: מאחר שכבר סיימו את עבודת השליחות - בא כל שליח אל המשלח האמיתי, הקב"ה, ומודיע: עשיתי את שליחותי, ועכשיו הגיע הזמן שאתה, כביכול, תעשה את שליחותך [שגם הקב"ה הוא שליח ("מגיד דבריו ליעקב גו'¹¹²), וביחד עם עשר הספירות - הרי עצמותו ומהותו בעצמו, כביכול, הוא משיח צדקנו]: "שלח נא ביד תשלח"¹¹³ - שלח לנו את משיח צדקנו בפועל ממש!

ואפילו אם עדיין יכול להיות ספק, שמא הקב"ה רוצה להחזיק את ישראל עוד רגע אחד בגלות, למען גודל הנחת רוח וההנאה שהעבודה בזמן הגלות מסבה לו - זועק יהודי: "כל מה שיאמר לך הבע"ב עשה חוץ מצא"¹¹⁴, כל מה שבעה"ב זה הקב"ה אומר צריך לעשות, "חוץ מצא", חוץ מלהישאר עוד רגע ח"ו במצב של "צא", מחוץ לשולחן אביהם, מבקשים ותובעים כביכול מהקב"ה: "שלח נא ביד תשלח" - בשנת ובתחלתה "יד תשלח" - והבא כבר את הגאולה האמיתית והשלמה!

ויחד עם השלימות בעבודת השליחות (בסיום לקו"ת פ' ברכה) יש מיד את שלימות הנישואין - שיר השירים - של

(112) תהלים קמו, יט. וראה שמו"ר פ"ל, ט.

(113) להעיר מהשייכות לשנה זו - ד"ש, שלח נא ביד תשלח" הוא ר"ת תשנ"ב.

(114) פסחים פו, ב.

(111) ברכות פ"א מ"ה.

של „נצח": נ' - גילוי שער הנו"ן, צ' - שנת הצדי"ק (כפי שבנ"י קראו לשנה זו) ות' - הגילוי של משיח צדקנו, הקשור במספר שמונה (שמונה נסיכי אדם¹⁰⁴).

מזה מובן, שמאחר שהשלוחים עומדים כבר מזמן לאחר מילוי התחלת עבודת השליחות בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, ומזמן לאחר אמצע עבודת השליחות, עד שכבר סיימו את השליחות (כהודעת נשיא דורנו הנ"ל), ואעפ"כ עדיין לא באה בפועל ממש הגאולה האמיתית והשלימה - צריך לומר, שעדיין נשאר משהו לעשות כדי להביא את הגאולה בפועל.

והוא: ע"פ הידוע ש„בכל דור ודור נולד א' מזרע יהודה שהוא ראוי להיות משיח לישראל"¹⁰⁵, „א' הראוי מצדקתו להיות גואל וכשיגיע הזמן יגלה אליו השי"ת וישלחו כו"¹⁰⁶, וע"פ הודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, השליח היחיד שבדורנו, המשיח היחיד שבדורנו, שכבר סיימו את כל העבודה - הרי מובן, שמתחיל להתקיים ה„שלח נא ביד תשלח", השליחות של כ"ק מו"ח אדמו"ר. ומזה מובן, שהדבר היחיד שנשאר עכשיו בעבודת השליחות, הוא: לקבל פני משיח צדקנו בפועל ממש, כדי שיוכל לקיים את שליחותו בפועל ולהוציא את כל ישראל מהגלות!

דבר זה הוא בהדגשה יתירה בשבת פרשת חיי שרה (שבה מתקיים כינוס השלוחים), שבה קראו אודות שליחות אברהם לאליעזר לנישואי יצחק ורבקה,

שזה נותן כח על כל עניני השליחות, ובמיוחד - שלימות ענין השליחות של משיח צדקנו.

ונוסף לזה זהו שבת מברכים ראש חודש כסלו [ובשנה זו - שני ימים ראש חודש], חודש הגאולה, וחודש מתן תורה דפנימיות התורה¹⁰⁷, החודש השלישי בימי הגשמים [כנגד החודש השלישי בימי הקיץ¹⁰⁸ (חודש סיון) - החודש של מתן תורה הנגילית¹⁰⁷]. ולהוסיף, שגשמים קשורים גם הם לשליחותו של משיח - מלמטה למעלה (ע"ד לבנה), „ואד יעלה מן הארץ"¹⁰⁹, שדוקא „מן הארץ" (ב"ן), נשמה בגוף, נעשה מהתחומיות גשמיות, ומהגשמיות נעשה „אד" (יסוד האוויר, היסוד הדק ביותר), שהוא „יעלה" למעלה מעלה, עוד יותר למעלה מ„רוח אלקים מרחפת על פני המים", „זה רוחו של מלך המשיח"¹¹⁰ - מאחר שנפעל התח"י בתור נשמתו דכ"ק מו"ח אדמו"ר בפועל ממש, כנשמה בגוף (ולא רק כפי שהוא „רוח" . . מרחפת על פני המים").

יד. מזה באה ההוראה בפועל שיש להוציא בעומדנו עתה בהתחלה ובפתיחה של „כינוס השלוחים העולמי":

לכל לראש - צריך לצאת בהכרזה ובהודעה לכל השלוחים, שעבודת השליחות עכשיו ושל כאו"א מישאל מתבטאת בזה - שיקבלו את פני משיח צדקנו.

זאת אומרת: כל הפרטים בעבודת השליחות של הפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה, צריכים להיות חדורים בנקודה זו - כיצד זה מוליך

(107) ראה לקו"ט לוי"צ אגרות ע' רה. ריו.

(108) ראה ל"ת להאריז"ל פ' ויצא. ועוד.

(109) בראשית ב, ו.

(110) בראשית א, ב, ובב"ר פ"ב, ד, פ"ח, א.

זאת ע"פ מה שנאמר⁴⁸, „יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק", ואמרו חז"ל⁴⁹ קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, שכן גם בפנימיותם ובעבודתם הם היו (בכללות) ענין אחד והמשך אחד - „האבות הן הן המרכבה"⁵⁰; אבל עדיין צריך ביאור בפשטות הענינים ע"פ נגלה. ה. ויש לומר הביאור בזה:

נישואי יצחק ורבקה - הנישואין (וההכנה לנישואין) הראשונים הכתובים בתורה - אינם רק נישואין פרטיים בין שני יחידים (יצחק ורבקה), אלא ענין הכי כללי: אלה היו הנישואין הראשונים בעם היהודי (לאחרי קיום מצות מילה)⁵¹, ויתירה מזו: ע"י הנישואין הללו נעשה „תולדות" (-) ההמשך של כלל ישראל. כלומר, נוסף על הנישואין הפרטיים בין יצחק לרבקה, מבטאים נישואיהם את הנישואין של כלל ישראל⁵² (הנישואין הללו הביאו את התולדות ואפשרו את המשך קיום עם ישראל, עד סוף כל הדורות).

ויש לומר, שלכן מסר אברהם על ענין זה „כל אשר לו" ליצחק בנו, מפני שזו לא רק חתונה פרטית בין יצחק לרבקה, אלא נישואין של כלל ישראל. וממילא זה גם נוגע בכל ענינו של אברהם עצמו - בהיותו הראש של כלל ישראל (היהודי הראשון). משום כך הוא הכניס בזה את כל כחו - „כל אשר לו". אילו הי' מדובר באברהם בתור אב פרטי של יצחק, אז לא הי' מתאים שיתן (במתנה) „כל אשר לו" עבור חתונת בנו: רק חלק (ואפילו רוב)

(53) וע"ד שהוא בצדקה, שההגבלה ש„לא יקדיש אדם ולא יחרים כל נכסיו", הוא לא ב„מי שצריך לתקן נפשו עדיין, (ד)פשיטא שלא גרעה רפואת הנפש מרפואת הגוף, שאין כסף נחשב (ע"פ ל' הכתוב דה"ב ט, כ. ועד"ו במ"א י, כא), וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו כתיב" (אויב ב, ד) (תניא אגה"ק סו"ס"י. וראה גם אגה"ת פ"ג (צג, א), שזהו"ע הנוגע לנפשו שלמעלה מ(צדקה שהיא דין בממונו (ראה לקו"ט חכ"ז ע' 217 ואילך). ועד"ו י"ל בנוגע לנישואי יצחק ורבקה, שבהיותו ענין כללי הנוגע לכלל ישראל (ובמילא) נוגע בנפשו של אברהם, נתן על זה „כל אשר לו".*

(48) ר"פ תולדות.

(49) ב"מ פז, א. תנחומא תולדות ו. הובא בפרש"י ר"פ תולדות.

(50) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.

(51) ראה ב"ר פ"ס, ה.

(52) ראה עד"ו בלקו"ט ח"ל ע' 87.

(*) ובנוגע לפרנסתו של אברהם בפועל (לאחרי שנתן ליצחק כל אשר לו) - מובן שניזון מנכסי יצחק (בזיווג כיבוד אב - נזכר בקשר לאברהם אביו ולאביו תרח), או השתדל להשיג עוד נכסים (וראה נחלת יעקב כאן, שזוהי ההוספה בפסוק השני „ויתן אברהם לו" (כנ"ל הערה 46) - מצד „הנכסים שקנה לאחור מכאן").

מוחלטת, בלי שום פרט מחוץ לזה, כך מובן גם בנוגע לאליעזר (ובפרט שגם הוא הי' חלק מ"כל אשר לו"), שכל מציאותו (גם כפי שהוא הולך לעשות את השידוך ע"פ דעתו) צריכה להיות כמותו דהמשלח, באופן שאין בזה מקום לשום מציאות אחרת (בדוגמת שדכן, שהוא מציאות לעצמו ואינו מציאותו דהמשלח).

ו. הביאור בזה בפנימיות הענינים:

בלקוטי תורה בסופו (פ' ברכה⁵⁴) מבאר אדמו"ר הזקן, שנישואי יצחק ורבקה הם ענין הכי כללי בתורה ובכל סדר ההשתלשלות, המשקף את כללות עבודת האדם – יחוד מ"ה (יצחק) וב"ן (רבקה), שזהו היחוד של הנשמה (מ"ה) והגוף (ב"ן) של כל יהודי. עד – שלימות היחוד והנישואין בין ישראל (כשהם נשמות בגופים) לקב"ה, ישראל וקוב"ה כולא חד⁵⁵, כפי שזה יהי' בגאולה האמיתית והשלימה (לאחר ההתחלה בזה, באירוסין, בשעת מתן תורה⁵⁶).

שבזה מתבטא כללות עבודת האדם בקיום התורה והמצוות בעולם הזה הגשמי – היחוד של מ"ה וב"ן; החידוש של מתן תורה מתבטא בזה, שאז נתבטלה הגזירה שהפרידה בין "עליונים" ל"תחתונים"⁵⁷ (רוחניות וגשמיות, מ"ה וב"ן), ואז ניתן הכח לחבר ולאחד גשמיות ורוחניות, שהגוף הגשמי⁵⁸ והדבר הגשמי יעשה

קדוש, עד לחפצא של קדושה⁵⁹. ושלימות יחוד זה (של מ"ה וב"ן), בתכלית השלימות והגילוי, יהי' בגאולה האמיתית והשלימה [ואדרבה: אז יהי' "נקבה תשובב גבר"⁶⁰, כדלקמן סעיף י.].

ע"פ זה מבאר בלקו"ת, מדוע התורה מאריכה אודות שליחות אליעזר (עד ש"פרשה של אליעזר כפולה בתורה⁶¹), שכן "זה הי' ענין שליחות דאליעזר, לברר ולהמשיך יחוד זה"⁶² של יצחק ורבקה (מ"ה וב"ן), זה הביא "להמשיך בחינת היחוד ממש, שהוא בחינת נישואין ופנימיות"⁶².

ובפשטות: רבקה היתה מצוי' בפדן ארם (בחוץ לארץ) אצל בתואל הארמי ולבן הארמי (כשושנה בין החוחים⁶³), בחינת ב"ן. ושליחותו של אליעזר התבטאה בכך, שעליו הי' להוציאה משם ולהביאה להיות אשה ליצחק (עולה תמימה⁶⁴), בחינת מ"ה, באופן ש"והיו לבשר אחד"⁶⁵ (מ"ה וב"ן), שיבנו בית בישראל בעולם הזה הגשמי, כאשר התכלית היא – להוליד "תולדות" כפשוטן (וגם "תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים"⁶⁶), שמהם באים כל ישראל עד סוף כל הדורות.

ועפ"ז מובן, שהשליחות של אליעזר (השליחות הראשונה הכתובה בתורה) נתנה את הכח לפעול את העבודה של יחוד מ"ה וב"ן בעבודת השם, החל במתן

הגשמי. ובאופן, שכל הפרטים ופרטי פרטים בעבודתם של ישראל, נעשים חדורים בגלוי בנקודה והתכלית האחת והיחידה: הגילוי של משיח צדקנו (שלימות ענין השליחות, יחוד מ"ה וב"ן).

יב. בכל זה נתוסף בדורנו זה במיוחד – אשר בו נוסף חידוש בענין השליחות, שכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו מינה כל אחד ואחד מהדור להיות השליח שלו בהפצת התורה והיהדות ובהפצת המעיונות חוצה, עד להבאת הגאולה האמיתית והשלימה.

וכפי שרואים בפועל, שעכשיו נעשה קל יותר להסביר ליהודי – אפילו כזה שלפני זה לא היתה לו בגלוי שייכות לכך – שבנוסף לעבודתו האישית, מוטלת עליו גם האחריות להיות "שליח", להשפיע (ממעלותיו וידיעותיו כו') על אחרים, החל מבני ביתו, חבריו וידידיו, וכל מי שהוא יכול להגיע אליהם.

ותוספת מיוחדת בזה – בנוגע לאלה אשר זכו, שמתוך עם ישראל גופא הם נבחרו להיות שלוחים של נשיא דורנו, שכל עבודתם בכל המעט-לעת כולו מוקדשת למילוי שליחותם בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיונות חוצה, ובהבאת הגאולה.

ועאכ"כ כאשר השלוחים מכל קצוי תבל נאספים ביחד, כ"כינוס השלוחים העולמי", אשר כינוס "לצדיקים הנאה להן והנאה לעולם"¹⁰⁰, מביא הדבר הנאה אמיתית – הנאה דקדושה – להם ולעולם, עולם גם מלשון העלם והסתרי¹⁰¹. ובפרט שזהו "כינוס השלוחים העולמי", שלוחים הנמצאים בכל קצווי העולם כולו, ועבודתם מתבטאת בביטול ההעלם

וההסתר של העולם ובהפיכתו, עד שהוא נעשה דירה לו יתברך, באופן של יחוד מ"ה וב"ן, כהכנה לגאולה, כנ"ל.

יג. בזה גופא – שזה שייך לכינוס השלוחים בכל שנה ושנה – נתוסף החידוש בשנה זו במיוחד, בקשר לעבודת השליחות של "שלח נא ביד תשלח", השליחות של משיח צדקנו:

כמדובר לעיל (סעיף א), הודיע כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכבר סיימו כל עניני העבודה, ועומדים מוכנים, "עמדו הכן כולכם", לקבלת פני משיח צדקנו.

כפי שרואים זאת (כמדובר כמה פעמים) גם בכך, שבמאורעות העולם נתקיימו כמה סימנים על הגאולה, החל מהסימן (בילקוט שמעוני¹⁰²) ש"הגיע זמן גאולתכם", כפי שנראה בזה ש"מלכויות מתגרות זו בזו"¹⁰³, בפרט במדינות הערביים [כולל – מה שראו בימים אלו, שבמה שכוונה "ועידת השלום", הם הודיעו שהם מוכנים לוותר על כל הענינים למען "שלום" כביכול, ובפועל נתגלה ש"לא דובים ולא יער!" ואכ"מ].

וכבר נתקיים הסימן של השנה שעברה – ה'תשנ"א ר"ת הי' תהא שנת נפלאות אראנו, ובהוספה בשנה זו – והולך ונמשך – הי' תהא שנת נפלאות בה, (ו)בתוכה – שזה (הנפלאות) נעשה המהות והתוכן והנשמה של השנה.

ורואים בפועל איך שנפעל ה"ילחום מלחמת ה'" וינצח בכמה וכמה ענינים – ודוקא מתוך מלחמה של שלום. ונצחון הוא גם מלשון נצחיות, קשור עם הגילוי

(102) ישע"י רמז תצט.

(103) מדרש לקח טוב לך לך יד, א. וראה גם ב"ר פמ"ב, ד.

(100) משנה סנהדרין עא, סע"ב.

(101) ראה לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ.

(54) בסוף ה"ביאור ע"פ (ברכה לג, ד) תורה צוה – צו, סע"ג ואילך. וראה גם סה"מ תקס"ג ע' לו ואילך. תו"ח פרשתנו קלה, א ואילך. אוה"ת פרשתנו קכו, ב ואילך. סה"מ תר"ס ע' ל ואילך.
(55) ראה חז"ג עג, א.
(56) כמאחז"ל (שמו"ר ספט"ו) "העולם הזה אירוסין היו... אבל לימות המשיח יהיו נישואין".
(57) נתחומא וארא טו. שמו"ר פ"ב, ג. ועוד.
(58) ראה תניא פמ"ט (סט, סע"ב ואילך), ובנו בחרת מכל עם ולשון הוא הגוף החומרי כו", והרי "ובנו בחרת" הי' במ"ת (ראה שו"ע אדה"ז או"ח סי' ס"ד).
(59) ראה בארוכה לקו"ש חט"ז ע' 212 ואילך. וש"נ.
(60) ירמ' לא, כא.
(61) פרש"י פרשתנו כז, מב, מב"ר פ"ס, ח.
(62) ל' הלקו"ת שם צו, ד.
(63) שה"ש ב, ב. ב"ר פס"ג, ד.
(64) שם פס"ד, ג. פרש"י תולדות כה, כו, כו, ב.
(65) בראשית ב, כד.
(66) פרש"י ר"פ נח. וראה ב"ר פ"ל, ו.

כו"ט⁹¹] ועד"ז במשה - יש לו גם מעלת המלך⁹², "ויהי בישורון מלך"⁹³].

ויש לומר, שזה מרומז גם בכך ש"משיח" הוא בגימטריא "שליח" בתוספת עשר⁹⁴ - שכן שלימות גילוי המשיח הוא עי"ז שהוא מבצע את עבודתו כשליח עם כל עשר כחות נפשו, מחכמה ועד מלכות.

יא. ע"פ הידוע, שכאז"א מישראל יש בו מבחי' משה⁹⁵ ומבחי' משיח⁹⁶ - מובן שבכאז"א מישראל יש מעין שני הענינים הנ"ל:

כאז"א מישראל הוא שליח של הקב"ה "לשמש את קונו". וכללות שליחותו מתבטאת - ב"להאיר על הארץ"⁹⁷, להאיר את העולם כולו באור הקדושה ובאור האלקי. ובוה יש בכללות שני אופנים, ע"ד "שני המאורות הגדולים", "מאור הגדול" ו"מאור הקטן"⁹⁸ [כידוע ש"את העולם נתן בלבם"⁹⁹, בכאז"א מישראל משתקפים כל עניני העולם] - עבודתו כמשפיע (שמש); ועבודתו כמקבל (לבנה), שע"ז נעשה "להאיר על הארץ" באור חוזר (ע"ד מתלמידי יותר מכולם¹⁰⁰, וכיו"ב). ויש בוה מה שאין בוה.

(89) ראה לקו"ת שם. ובכ"מ.

(90) רמב"ם הל' ביהמ"ד פ"ו ה"א. ועוד נוסמן בלקו"ש ח"ט ע' 170 הערה 54.

(91) ברכה לג, ה. וכפ"י חז"ל (מדרש תהלים בתחלתו. שמו"ר פמ"ח, ד. ועוד) שהוא ברמב"ן עה"פ.

(92) ראה בארוכה לקו"ש חכ"ט ע' 358 ואילך.

(93) תניא רפמ"ב.

(94) מאור עינים ס"פ פינחס.

(95) בראשית א, טו.

(96) שם, טו.

(97) קהלת ג, יא. וראה לקו"ת במדבר ה, ריש ע"ב.

(98) תענית ז, א.

ובפרטיות, אלה שני הענינים שצריכים להיות בשליח: (א) ביטול למשלח (ע"ד לבנה), ו(ב) מציאות בפני עצמו, בר דעת, שחושב ומבין בעצמו, באמצעות שכלו האישי, כיצד עליו למלא את שליחותו (ע"ד שמש) - "להאיר על הארץ".

ומזה שמש ומשיח עומדים בהתאחדות ("גואל ראשון הוא גואל אחרון"), נמשך מעין זה גם כח בעבודת היהודי, שבתור שליח יתאחדו בו שני הענינים.

[ויש לומר, שזה מרומז גם במלה "שמש", שיש לה שני פירושים: שמש - המאירה (משפיע), "להאיר על הארץ", ו"שמש", מלשון שימוש - הביטול של השליח, מצד זה ש"אני נבראתי לשמש את קוני", עד ש"אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני"¹⁰¹].

וע"פ המדובר לעיל, שהכח על ענין השליחות בכלל נובע מהשליחות הראשונה שבתורה - השליחות ששלח אברהם את אליעזר לעשות את השידוך של יצחק ורבקה - מובן גם-כן, שכשם שבשליחות הראשונה נתן אברהם (המשלח) "כל אשר לו", הואיל וזה נוגע למילוי השליחות בשלימותה, שכל הפרטים והענינים יהיו חדורים בנקודה הכללית של יחוד מ"ה וב"ן (נישואי יצחק ורבקה), כך בכל שליחות ושליחות של יהודי "לשמש את קונו", הוא מקבל כביכול "כל אשר לו" מהמשלח (הקב"ה), עד הכח של עצמותו ומהותו יתברך (הכולל את "כל אשר לו") כדי לפעול את היחוד של נשמה וגוף של יהודי בעוה"ז

(99) כ"ה גירסת הש"ס כת"י (אוסף כתבי-היד של תלמוד הבבלי, ירושלים תשכ"ד) במשנה וברייטא סוף קידושין. וכן הובא במלאכת שלמה למשנה שם. וראה גם יל"ש ירמ"י רמז רעו.

אצל האדם שפועל זאת, שיהי' מציאות בפני עצמו (ב"ן), ומציאות זו תתבטל ותתאחד עם המשלח (מ"ה). שזהו ענינו של שליח דוקא¹⁰²:

שליח מורכב משני ענינים הפוכים: (א) עליו להיות מציאות נפרדת מהמשלח, בר דעת בפני עצמו¹⁰³. (ב) עליו להיות בטל למשלח, להכיר שהוא שליח שלו, ולא לשנות מרצון ודעת המשלח. אם הוא משנה מדעת המשלח, הוא חדל להיות שליח¹⁰⁴. עד שהוא יודע שהוא הולך למלא את השליחות בכח זה שהמשלח מינהו לשליח, ושלוחו של אדם כמותו, עד כמותו ממש.

וזהו התוכן של יחוד מ"ה וב"ן: הנשמה (מ"ה) של יהודי מאוחדת בגלוי עם הקב"ה - "נשמה שנתת בי טהורה היא"¹⁰⁵, עד שהיא "חלק אלוהה ממעל"¹⁰⁶. השליחות של יהודי - ע"י שהקב"ה שלח למטה את נשמתו בגוף הגשמי, בעולם גשמי (ב"ן), "אתה בראתה אתה יצרתה אתה נפחתה"¹⁰⁷ - היא, שהוא יפעל את יחוד מ"ה וב"ן, של נשמתו עם גופו הגשמי, שגם כפי שהנשמה נמצאת בגוף, שמצד עצמו ובגלוי זו מציאות ויש בפני עצמו (הענין הראשון בשליח), יאיר בו אור הנשמה, והגוף יתבטל לנשמה (עושים נפשם עיקר וגופם טפל¹⁰⁸), עד שהגוף והנשמה יתאחדו, ע"י העבודה בקיום התורה והמצוות, שהם דוקא

תורה, ומשם זה נמשך בכל הזמנים ובכל המקומות, עד השלימות בזה בגאולה האמיתית והשלימה.

ויש לומר, שהשליחות הכללית של אליעזר מרומזת ג"כ במה שאמר¹⁰⁹, "עבד אברהם אנכי": ידוע¹¹⁰, שמאברהם החלה ההכנה למתן תורה. וזהו הרמז ב"עבד אברהם אנכי" - שבהיותו "עבד אברהם אנכי" יש לאליעזר את הכח לפעול את היחוד של מ"ה וב"ן (נישואי יצחק ורבקה) גם ועיקר כהכנה ל"תעבדון את האלקים על ההר הזה"¹¹¹ והגילוי של "אנכי (ה') אלקיך"¹¹² במ"ת.

ז. אבל עדיין צריך הסברה: ע"פ האמור (שהאריכות בתורה בענין נישואי יצחק ורבקה היא משום שנישואיהם מבטאים את הענין הכללי של יחוד מ"ה וב"ן) עיקר האריכות הי' צריך להיות בעצם השידוך של יצחק ורבקה (שאליעזר פעל), ולא בשליחותו ובפעולתו של אליעזר, כהכנה ליחוד (מ"ה וב"ן); מדוע מאריכה התורה בשליחות עצמה - איך שאברהם השביעו וציווהו את כל הפרטים לאן יילך, וכיצד אליעזר קיים את שליחותו בפועל?

מזה גופא מובן, ששליחותו של אליעזר נוגעת לעצם הענין של יחוד מ"ה וב"ן שהוא פעל. ויש לומר אחד הביאורים בזה - ועפ"ז יובן הטעם (הפנימי) מדוע אליעזר הי' דוקא שליח (ולא שדכן) - שכן כדי לפעול את העבודה וההמשכה של יחוד מ"ה וב"ן, צריך להיות כך גם

(67) פרשתנו כד, לד.

(68) ראה סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 70 (לעיל ע' 26) ואילך. ושי"ן.

(69) שמות ג, יב.

(70) יתרו כ, ב. ואתחנן ה, ו.

(71) ראה גם סה"ש ה'תשנ"ב ח"א ע' 130 ואילך.

(72) ראה גם סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 62-60. סה"ש תש"נ ס"ע 131 ואילך.

(73) גיטין כג, א.

(74) רמב"ם הל' שלוחין ושותפין פ"א ה"ב ואילך. שו"ע חו"מ סי' קפב ס"ב ואילך.

(75) נוסח ברכות השחר. וראה לקו"ת האזינו

עא, ג ואילך. דרושים ליוה"כ"פ סט, א. ובכ"מ.

(76) איוב לא, ב. תניא רפ"ב.

(77) ראה תניא פל"ב.

בדברים גשמיים, להמשיך ולגלות את אור הקדושה בגשמיות העולם, כך שבכל ענין שיהודי עושה, תהי' ניכרת ההתאחדות של נשמתו וגופו (מ"ה וב"ן) עם הקב"ה, "שלוcho של אדם (העליון⁸⁷) כמותו", עד "כמותו ממש" (הענין השני בשליח).

ולכן הי' אליעזר בגדר שליח דוקא כדי לפעול את נישואי יצחק ורבקה, שכן אצל שליח ישנה השלימות של יחוד מ"ה וב"ן, שהמציאות שלו נעשית כמותו והמשלח (משא"כ שדכן).

ועפ"ז מובן ג"כ, מדוע נתן אברהם "כל אשר לו" למילוי שליחות זו (נישואי יצחק ורבקה) – שכן היחוד של מ"ה וב"ן – ששלימותו תהי' בגאולה האמיתית והשלימה – חובק את כל הענינים של כל סדר ההשתלשלות וכל התורה ומצוותי' וכו', כך שאין שום דבר חוץ ממנו. לכן נתן אברהם לפני כן "כל אשר לו", ובפרט שגם הכח לפעול את יחוד מ"ה וב"ן (כפי שנתגלה במ"ת) בא מאברהם.

ח. עפ"ז יש לומר ביאור על דבר פלא: הביאור בחסידות (בספרי היסוד של תושבע"פ של החסידות – תורה אור ולקוטי תורה) בפרשת אליעזר ונישואי יצחק ורבקה, אינו מופיע במקומו בתורה אור בפ' חיי שרה, אלא דוקא בלקוטי תורה ובסופו, בפ' ברכה [סוף הדרושים על חמשה חומשי תורה. ואח"כ באים הדרושים על שיר השירים – כענין בפ"ע מחמשה חומשי תורה!]

ויש לומר, שבוה גם מרומז שהשליחות של אליעזר לפעול את נישואי יצחק ורבקה – יחוד מ"ה וב"ן, ושלימותו בגאולה – היא השלימות והתכלית של כל עניני העבודה. לפיכך נתבאר ענין זה

בסוף וסיום ושלימות של (תו"א ולקו"ת; ואח"כ באים לדרושים של שיר השירים, שתוכנו הוא – שלימות הנישואין והיחוד של ישראל (גם כנשמות בגופים) עם הקב"ה, השלימות של יחוד מ"ה וב"ן, כפי שזה יהי' בגאולה האמיתית והשלימה. ולהוסיף, שבתחלת ספר לקוטי תורה, בפ' ויקראי' [שמשם מתחילים הדרושים בלקו"ת על סדר הפרשיות של ספר שלם, ספר ויקרא. משא"כ לפני זה, יש דרושים רק על שתי פרשיות בספר שמות: פ' בשלח ופ' פקודי] – נתבאר ענין השליחות למעלה, שכל אחד מישראל הוא שלוחו של אדם העליון כמותו, שהקב"ה שלחו להיות נשמה למטה, בגוף, כדי שתפעל את שליחותה בעולם.

ויש לומר, שבוה שדבר זה נתבאר בהתחלת הלקו"ת, נרמז, שזו ההתחלה של עבודת האדם – הידיעה, שהוא שלוחו של אדם העליון; ובסיום הלקו"ת נתבאר אודות השלימות של העבודה: יחוד מ"ה וב"ן, כהכנה לנישואין לע"ל.

ט. עפ"ז יובן ענינו של משיח בתור שליח ("שלח נא ביד תשלח"):

משיח הוא השליח, שעל ידו נפעלת שלימות ענין השליחות – יחוד מ"ה וב"ן [שהחל בשליחות אליעזר בנישואי יצחק ורבקה] – השליחות של הקב"ה להביא את הגאולה האמיתית והשלימה, שאז יהי' שלימות היחוד של הנשמה והגוף, ישראל וקוב"ה כולא חד. וגם בעולם – שלימות הגילוי של אלקות בעוה"ז הגשמי, באופן שהעולם כולו נעשה דירה לו יתברך בתחתונים⁸⁰.

עפ"ז מובן מדוע יש במשיח עצמו (גם)

(79) שם.

(80) ראה תנחומא נשא טו. שם בחוקותי ג.

במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו.

"משה קיבל תורה מסיני ומסרה כו", הוא קיבל את כל התורה, שהיא מקור כל ההשפעות, וממנה נמשך הכח על כל הענינים, כולל – הכח לגאולה (גם הגאולה העתידה);

ענינו של משיח הוא "גואל אחרון" – שהוא בא בסוף העבודה (מלכות, סוף הספירות) בסוף זמן הגלות, אבל יש בוה מעלת המקבל, שע"י ביטולו הוא כולל בתוכו בפנימיות את כל ההשפעות מלמעלה, ואדרבה – אור המקבל מגיע ונובע מדרגא נעלית יותר מאור המשפיע, כפי שיתגלה בגאולה האמיתית והשלימה, ש"נקבה תסובב גבר", מעלת הגוף של יהודי (לגבי נשמתו), שדוקא בו נמצא כח העצמות⁸⁵, ועד שלע"ל הנשמה ניונית מן הגוף⁸⁶. ולכן דוקא משיח צדקנו יביא את הגאולה – הגאולה והשלימות של כל הענינים, גם של משה רבינו.

ויש לומר, שע"ז משיח הצליח לפעול ש"שלח נא ביד תשלח", ע"ז ש"גואל ראשון הוא גואל אחרון" (כנ"ל סעיף ב), נפעל היחוד של שני הענינים והמעלות – אשר משיח מכיל בקירבו שני ענינים ומעלות: נוסף לזה שהוא מלך, הוא (גם) רב⁸⁷ (חכמה), וילמד תורה את כל העם כולו⁸⁸, כולל משה רבינו והאבות

(ר"ה כה, א ובפרש"י, "ועתיד להתחדש כמותה, וכנסת ישראל תחזור להתדבק בבעלה שהוא הקב"ה דוגמת הלבנה המתחדשת עם החמה, כמ"ש (תהלים פד, יא) שמש ומנן ה' כו" (רמ"א או"ח סתכ"ו ס"ב).

(85) ראה תניא אגה"ק ס"כ (קל, ריש ע"ב). סה"ש תורת שלום ע' 120 ואילך.

(86) המשך וכנה תרל"ז פצ"א"ב. וראה גם סה"ש תוש"ס ע' 127 ואילך. סה"מ קונטרסים ח"ב תיג, ב. ובכ"מ.

(87) ראה סה"מ צ' להצ"צ מצות מינוי מלך (דרמ"צ קח, א ואילך). ובכ"מ.

(88) ראה רמב"ם הל' תשובה ספ"ט. לקו"ת צו יז, א ואילך. ובכ"מ.

הגדר של שליח, שמתבטא בחיבור ויחוד בין שני ענינים (יחוד מ"ה וב"ן): מציאות לעצמו, כביכול, של נשמה בגוף, בשר ודם, [כפס"ד הרמב"ם⁸¹, שמיח הוא "מלך מבית דוד, הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו כו", ו"ילחום מלחמת ה'", דבר המוכיח שהוא נמצא בעולם שבו קיימים מנגדים, שמשום כך הוא צריך לנהל מלחמה – וינצח⁸²]; ויחד עם זאת – שלוחו של אדם (העליון) כמותו ממש,

שכן כדי לפעול את יחוד הנשמה והגוף בישראל (ע"י "יכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה"⁸³), ויחוד הרוחניות והגשמיות בעולם, צריכים להיות בו עצמו שני הענינים והתאחדותם יחדיו.

י. עפ"ז יובן התוכן של בקשת משה "שלח נא ביד תשלח": בבקשה והצעה זו רצה משה לפעול – ופעל בפועל – את החיבור והתאחדות של "גואל ראשון" (משה) ו"גואל אחרון" (משיח):

משה⁸² מצ"ע ענינו (בעיקר) חכמה (תורה), כמ"ש⁸³ "זכרו תורת משה עבדי", ו"משה קיבל תורה מסיני". משיח מצד עצמו, ענינו (בעיקר) מלכות – "יעמוד מלך מבית דוד"⁸⁴. ויש לומר, שזהו ע"ד החילוק בין מעלת המשפיע (חכמה), ראש הספירות) ומעלת המקבל (מלכות), ע"ד החילוק בין אור השמש (משפיע) ואור הלבנה (מקבל), מלכות, הקשור עם דוד מלכא משיחא⁸⁵:

(81) הל' מלכים פ"א ה"ד.

(82) כהמשך ל' הרמב"ם שם (בדפוס רומי ואמסטרדם, וכן בכת"י תימן): אם עשה והצליח ונצח כו'.

(82*) בהבא להלן, ראה אוה"ת ויצא קיה, א. סה"מ תרע"ח ע' קמז.

(83) מלאכי ג, כב. וראה שבת פט, א. שמו"ר פ"ל, ד. ושי"ג.

(84) כמודגש בוה שאומרים בנוסח קידוש לבנה "דוד מלך ישראל חי וקיים", ש"נמשל ללבנה"